אלא אם כן ממונה עליה כרבי חנניא בן תרדיון –

Unless someone like רבי הנניא בן תרדיון is appointed over it

OVERVIEW

רבי אליעזר בן יעקב said that a person should not give a רבי אליעזר בן יעקב, unless someone like רחב"ת is appointed over it. תוספות explains what is meant by someone like רחב"ת.

פירוש נאמן כמותו אבל צדיק כמותו לא –

It means that the ממונה should be as trustworthy as רחב"ת, but it does not (necessarily) mean that the ממונה should be as righteous as רחב"ת -

– 2 דהא גבאים דבימי אמוראים לא היו צדיקים כמותו

For the גבאי צדקה in the times of the אמוראים were not as great רחב"ת as was.

תוספות responds to an anticipated difficulty:³

ולהכי נקט רבי חנניא בן תרדיון משום מעשה שבא לידו – And the reason ראב"ר is because of the episode which happened with רחב"ת -

דאמר פרק קמא דמסכת עבודה זרה (דף יז,ב)

As the גמרא relates in the first מסכת ע"ז of מסכת, that רחב"ת stated -

מעות פורים נתחלפו לי במעות של צדקה וחלקתים לעניים -

Monies designated for פורים became exchanged by me with אדקה money, and I disbursed all the exchanged money to the poor.

חוספות offers a similar example (where a name is mentioned for a specific incident).

רכן 5 בפרק במה טומנין (שבת דף מט,א ושם) דאמר תפילין צריכין גוף נקי כאלישע – אושם דאמר תפילין צריכין גוף נקי כאלישע המת בפרק במה טומנין states that 'donning תפילין requires a

 $^{^1}$ אמג a אמג; however, the גמרא here concludes that nowadays (in the times of the גמרא) one should give לארנקי (only) if ממני עלה כרחב"ת.

עקה"ש was burnt ע"ז by the Romans together with a ס"ת because he was מקהיל קהילות ברבים (see ע"ז there).

 $^{^3}$ If the גבאים do not have to be at the level of רחב"ת in זיקות just in נאמנות, why mention רחב"ת altogether, there certainly were other people (in the times of the ראב"י, who were an example of the required נאמנות.

 $^{^4}$ רש"י there בד"ה נתחלפו explains that he collected monies for לעניים (and it cannot be used for anything else); however אדקה confused these monies and he thought it was regular אדקה money, so he distributed it to the poor (not for בחב"ת .(סעודת פורים then repaid the סעודת פורים money from his own pocket (and not from the קופת there for an additional interpretation as well as תוספות there שיי who asks on פרש"י and offers a different interpretation, שניי"ש.

⁵ See 'Thinking it over' # 1.

clean body like אלישע'; there too -

– לא צדיק כאלישע קאמר אלא גוף נקי שידע ליזהר שלא ישן בהם ושלא יפיח בהם קאמר לא צדיק כאלישע קאמר אלא גוף נקי שידע ליזהר שלא ישן בהם ושלא in order to don תפילין, but rather the גמרא meant that the person should know how to be careful while wearing , תפילין, that he should not sleep or pass gas while wearing them -

 6 ולא נקט אלישע אלא משום דאיתרחיש ביה ניסא

And the גמרא only mentioned אלישע because a miracle occurred to אלישע with תפילין.

SUMMARY

The גמרא mentions רחב"ת (not because of his צדקות [which is not required], but rather) because he was exemplary in his גמרא as the גמרא relates elsewhere.

THINKING IT OVER

- 1. Seemingly the comparison (of רחב"ת and נאמנות to אלישע and גוף נקי is not appropriate;⁷ for there the גמרא clearly states that a גוף נקי כאלישע is required (but not that he be a צדיק כאלישע); however here the גמרא only states סרחב"ת but it does not say נאמן כרחב"ת. How does תוספות compare the two?!
- 2. Regarding רחב"ת there is a story which proves his נאמנות, therefore it is understood why החב"ת mentions רחב"ת (for נאמנות is the issue at hand); however why mention אלישע regarding תוספות when the story תוספות alludes too, 8 is not regarding a יוף נקי 9

⁸ See footnote # 6.

⁶ The גמרא there relates that the מלכות רומי הרשעה will have his brain pierced. However, אלישע ignored the decree and went in the marketplace with הפילין. A Roman officer saw him and chased after him. When he reached him, אלישע had already taken off the תפילין and was holding it in his hands. In response to the officer's question, אלישע said he is holding dove wings and indeed when אלישע opened his hands, there were the dove wings. From that incident onwards he was called אלישע בעל כנפים. See 'Thinking it over' # 2.

⁷ See footnote # 5.

⁹ See תוספות שבת מט.א ד"ה כאלישע.